

Profesor Mirosław Handke

Rektor w latach 1993–1998

Hieronim Sieński
Biblioteka Główna AGH

Mirosław Józef Handke urodził się 19 marca 1946 roku Lesznie. W 1969 roku ukończył chemię na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jeszcze tego samego roku związał się z AGH. Rozpoczął pracę asystenta w Zakładzie Chemii Krzemianów Instytutu Chemii Ciała Stałego Wydziału Ceramicznego, który w 1971 roku zmienił nazwę na Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki. W 1974 roku na podstawie pracy „Struktury odmian polimorficznych Ca_2SiO_4 w świetle badań metodami spektroskopii w podczerwieni i spektroskopii Ramana”, której promotorem był profesor Edward Görlich, uzyskał z wyróżnieniem stopień doktora nauk chemicznych. Następnie uzyskał stanowisko adiunkta. W 1977 roku odbył staż naukowy w Uniwersytecie w Liège.

Niezwykłe silne piętno na jego życie zawodowe i prywatne odcisnęły wydarzenia związane z powstaniem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w 1980 roku i wprowadzeniem stanu wojennego w 1981 roku. W Akademii Górniczo-Hutniczej na wydarzenia w kraju najszybciej zareagowali pracownicy Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki, którzy podczas zebrania 29 sierpnia 1980 roku uznali za celowe poparcie żądań strajkujących na wybrzeżu stoczniovców. Wybrano kiluosobowy zespół, który przygotował list popierający robotników oraz przeprowadził zbiórkę pieniędzy. Wówczas to młody doktor Handke mocno zaangażował się w działalność opozycyjną, która z czasem doprowadziła do przemian demokratycznych w Polsce. 19 września 1980 roku brał udział w zebraniu pracowników AGH, które dało podwaliny pod strukturę NSZZ „Solidarność” w AGH i został jego wiceprzewodniczącym. W 1981 roku został przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w AGH. 14–16 grudnia 1981 roku brał udział w strajku okupacyjnym na terenie AGH przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce. Wydarzenia te bezsprzecznie wpłynęły na późniejsze zainteresowanie się działalnością społeczną i polityczną, i finalnie doprowadziły do działalności w strukturach administracji państwowej. W latach 1984–1986 i w 1989 roku był stypendystą Harrick Scientific Corporation Institute

w Stanach Zjednoczonych. W latach 1986–1989 był profesorem wizytującym na Uniwersytecie w Genui, w Institute of Technology w Haifie w Izraelu i Uniwersytecie Technicznym w Clausthal w Niemczech. W 1985 roku na podstawie rozprawy „Spektroskopia wibracyjna krzemianów a charakter wiązania Si-O w krzemianach” uzyskał stopień doktora habilitowanego. W 1987 roku otrzymał stanowisko docenta. Stosunkowo szybko zaczął pełnić ważne funkcje i stanowiska w administracji wydziału i uczelni. W latach 1986–1990 był wicedyrektorem Międzyresortowego Instytutu Materiałów Budowlanych i Ogniotrwałych. Wiedział też, że same idee nie wystarczą. Konieczne są czyny i umiejętność mądrego tworzenia nowej rzeczywistości w miejsce starej. Dlatego niezwłocznie po transformacji systemowej, w 1989 roku, która otworzyła nowe możliwości, energicznie włączył się w budowanie nowego, lepszego porządku, wykazując niezwykłą kreatywność i pracowitość, stąpając przy tym twardo po ziemi. Był twórcą i (w latach 1988–1991 oraz 1991–1993) kierownikiem Zakładu Chemii Krzemianów, który przekształcony został w Katedrę Chemii Krzemianów i Związków Wielkocząsteczkowych i w latach 1993–1996 był jej kierownikiem. Równocześnie w latach 1988–1990 był zastępcą dyrektora Instytutu Inżynierii Materiałowej WIMiC. W pracy naukowej prowadził badania w zakresie chemii ciała stałego i spektroskopii oscylacyjnej. W 1992 roku został profesorem nadzwyczajnym. W 1993 roku otrzymał tytuł profesora. W latach 1990–1993 był prodziekanem Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki. Powierzono mu sprawy o zasadniczym dla wydziału znaczeniu, przeformułował go i dzięki temu stał się pionierem w skali uczelni. Działalność ta sprawiła, że został wybrany na funkcję rektora AGH i pełnił ją dwukrotnie w latach 1993–1996 i 1996–1998. Był to okres

foto. arch. AGH

Profesor Mirosław Handke

W latach 1984–1986 i w 1989 roku był stypendystą Harrick Scientific Corporation Institute w Stanach Zjednoczonych. W latach 1986–1989 był profesorem wizytującym na Uniwersytecie w Genui, w Institute of Technology w Haifie w Izraelu i Uniwersytecie Technicznym w Clausthal w Niemczech.

fot. Z. Sulima

Rektor M. Handke podczas uroczystości wręczenia godności dhc AGH prof. J. Janowskiemu, 7 maja 1997 roku

niezwykle intensywnej pracy i przetomowych zmian w zakresie sposobu funkcjonowania AGH, tak w odniesieniu do jej struktury jak i zarządzania, zwłaszcza – gospodarki finansowej. Zmienił strukturę organizacyjną naszej uczelni. Zniesione zostały instytuty i powrócono do katedr. System finansowy działał niezwykle efektywnie i pozwolił na wyprowadzenie uczelni z głębokiego deficytu, o jego zaletach świadczy fakt, że obowiązuje on, prawie w niezmienionej postaci, do chwili obecnej. Była to działalność pionierska. I co ważne w skali całego kraju. AGH jako pierwsza polska uczelnia została wyprowadzona z głębokiego, systemowego deficytu finansowego. Przyjęte rozwiązania uznano za modelowe. Świadectwem jego osobistej pozycji było powierzenie mu funkcji Przewodniczącego Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych. Pełniąc ją po raz kolejny wykazał się dalekowzrocznością. Zainicjował i doprowadził do utworzenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), bez której trudno sobie dzisiaj wyobrazić funkcjonowanie polskiego środowiska naukowego i wyższych uczelni. W latach 1993–1997 pełnił też funkcję

Uroczystość wręczenia dyplomów doktorskich, 1997 rok

fot. Z. Sulima

wiceprzewodniczącego Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa.

W wystąpieniu inauguracyjnym rozpoczynającym rok akademicki 1996/1997, które można potraktować jako kwintesencję programu działania na najbliższą kadencję, powiedział między innymi: „Celem podstawowym władz mijającej i nowej kadencji jest taki rozwój naszej uczelni, aby jej charakter uniwersytetu technicznego był nie tylko utrzymany, ale i pogłębiony. Niepodważalnym, choć jeszcze nie do końca powszechnie akceptowanym faktem jest, iż profil naszej uczelni już dawno przekroczył jej zakres ustalony podczas tworzenia akademii, jak i ten nakreślony przez wielkiego reformatora uczelni rektora Walerego Goetla. Oprócz dyscyplin związanych z – nawet szeroko – rozumianymi pionami górnictwem i hutnictwem, pojawiły się, szczególnie w ostatnich latach – zupełnie nowe, takie jak: informatyka, mechatronika, robotyka, telekomunikacja, marketing, zaawansowane materiały, inżynieria medyczna, żeby wymienić kilka najnowszych. Uczelnia nasza, aby utrzymać swój wysoki poziom i profil wśród szkół akademickich musi nowe dyscypliny rozwijać, nie rezygnując z pozostałych, nawet tych uznanych za tradycyjne. Problem sprowadza się do określenia wzajemnych proporcji między dyscyplinami nowymi a tradycyjnymi. W obrębie nauk technicznych musi więc akademii tworzyć warunki do powstania i rozwijania nowych dyscyplin, ale nie kosztem likwidacji istniejących. Uprawianie i nauczanie nauk technicznych, stanowiące o specyfice naszej Alma Mater, musi być oparte na podstawach z nauk ścisłych i przyrodniczych, a uzupełniane naukami ekonomicznymi i społecznymi. Profil naszej uczelni wyznaczać muszą więc przede wszystkim wydziały technologiczne, które muszą stanowić większość tych podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni i współpracujące z nim wydziały (lub jednostki naukowo-dydaktyczne) nauk ścisłych (matematyka, fizyka, chemia), nauk przyrodniczych (geologia, geofizyka), nauk ekonomicznych (zarządzanie, marketing, finanse) oraz nauk społecznych (prawo, socjologia, filozofia, pedagogika). Celowe jest utworzenie instytucji odpowiedzialnej za „public relations”, której zadaniem musi być oprócz kreowania w środkach masowego przekazu pozytywnego obrazu akademii, także dementowanie i prostowanie informacji nierzetelnych będących naturalną konsekwencją pogoni za sensacją. (...) Miarą pozycji uczelni jest także udział jej przedstawicieli w komisjach i zespołach MEN, KBN, PAN. Oprócz przesłanek merytorycznych determinujących pozycję poszczególnych uczonych w środowisku, konieczne są również działania promocyjne, których koordynatorem powinny być władze akademii”.

Drugą kadencję na stanowisku rektora AGH przebrała – przyjęta przez niego – propozycja objęcia funkcji ministra edukacji narodowej. Urząd Rektora AGH przekazał 21 stycznia 1998 roku. Od końca października 1997 roku do 20 lipca 2000 roku, jako przedstawiciel Akcji Wyborczej Solidarność, pełnił funkcję ministra edukacji narodowej w rządzie Jerzego Buzka. Na stanowisku zasłynął z reformy systemu oświaty w 1999 roku. Obowiązująca od 1968 roku dwustopniowa struktura szkolnictwa powszechnego została zastąpiona przez trzystopniową: trzyletnie gimnazjum, w których naukę uczeń rozpoczynał po ukończeniu sześciu klas podstawówki. Wprowadzono równoległe powszechne system egzaminów zewnętrznych po szkole podstawowej i gimnazjum. Gruntownie zmieniono zasady egzaminu maturalnego, przywracając obowiązkową maturę z matematyki. Nowa matura zastąpiła egzaminy na studia. Reforma zakładała również likwidację techników i liceów zawodowych, zastępując je systemem szkolnictwa pomaturalnego. Przedstawił też projekt reformy szkolnictwa wyższego, który jednak nie wyszedł poza etap studyjny. Trzeba przyznać, że reforma ta budziła bardzo skrajne opinie i reakcje. 17 grudnia 1998 roku w Sejmie, w trakcie dyskusji nad ustawą o reformie szkolnictwa powiedział między innymi: „Otóż całą reformę proponujemy po to, aby upowszechnić wykształcenie średnie, ale także zwiększyć współczynnik skolaryzacji na poziomie wyższym. Jeżeli się zastanowimy, dlaczego w Polsce wskaźniki wykształcenia średniego wśród naszej młodzieży są w stosunku do reszty Europy dość niskie, to okaże się, że odpowiedź przede wszystkim wynika ze zróżnicowania sieci szkół w dużych miastach, małych miasteczkach i na wsi. Po prostu w małych miasteczkach i na wsiach nie ma szkół średnich. Pójście do szkoły średniej wymaga bardzo skomplikowanej drogi, ale także i nakładów. Po prostu potrzeba więcej pieniędzy. Wprowadzamy ten nowy ustrój szkolny po to, aby stworzyć szanse na utworzenie sieci szkół średnich. Gimnazjum, które proponujemy, nie jest oczywiście celem tej reformy. Jest właśnie drogą do osiągnięcia celu, jakim jest upowszechnienie wykształcenia średniego. Chcemy, aby część szkół podstawowych przekształcona w gimnazja stała się początkiem sieci szkół średnich tam, gdzie ich nie ma, to znaczy w gminach wiejskich i w gminach małomiasteczkowych. I to jest pierwszy powód, dla którego proponujemy ten nowy ustrój szkolny. Drugi powód, który jest jednocześnie także drugim celem proponowanej przez nas reformy systemu oświaty, to wyrównanie szans edukacyjnych. Wreszcie trzeci powód, dla którego proponujemy nowy ustrój szkolny: nowy ustrój szkolny jest nową formą dla nowych treści. Nie da się rozdzielić nowych treści nauczania od formy,

fot. arch. AGH

Portret rektorski profesora M. Handke namalowany przez Zdzisława Pabisiaka

w jakiej te treści przekazujemy. Jeżeli nowe treści nauczania wprowadzimy do starego systemu szkolnego, to stary system szkolny wymusi zmianę do status quo ante. Sądzimy więc, że nowy ustrój będzie właśnie tym czynnikiem utrwalającym nowe treści, które chcemy proponować. Te nowe treści rozpisujemy na cztery cykle edukacyjne: nauczanie nazywane w tej chwili początkowym, które my chcemy nazywać nauczaniem zintegrowanym, nauczanie blokowe, gimnazjum, liceum. Są to po prostu cztery trzyletnie cykle edukacyjne rozbite w układ 6 + 6, to znaczy 6 lat szkoła podstawowa, 6 lat gimnazjum i liceum. I następny powód, dla którego proponujemy ten nowy ustrój: otóż granica między cechami dziecka a dorastającej młodzieży to mniej więcej 12-13 rok życia i w większości krajów świata właśnie w tym momencie zmienia się typ szkoły. My proponujemy, aby dzieci chodziły do szkoły podstawowej, młodzież do gimnazjum i liceum. Ta granica jest dostosowana do rozwoju psychofizycznego dziecka. Następny powód, dla którego obstajemy przy

Zainicjował i doprowadził do utworzenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), bez której trudno sobie dzisiaj wyobrazić funkcjonowanie polskiego środowiska naukowego i wyższych uczelni.

fol. Z. Sulima

Profesor M. Handke w czasie uroczystego posiedzenia Senatu AGH, podczas którego jego syn profesor Bartosz Handke odbierał dyplom doktora habilitowanego, 28 lutego 2020 roku

wprowadzaniu nowego ustroju szkolnego, to fakt, że jest on ogromną szansą na racjonalizację sieci szkół. Racjonalizacja sieci szkół nie oznacza ekonomizacji. Wreszcie okazuje się, że nowy ustrój szkolny (i nowa wynikająca z niego sieć) może być także ekonomiczniejszy. Otóż jeżeli w przeciętnej gminie wiejskiej mamy od około 6 do 10 szkół podstawowych, oznacza to minimum 6 do 10 klas siódmych, klas ósmych. Kiedy utworzymy w takiej gminie jedno czy dwa kilkuciągowe gimnazja, będzie tych klas mniej. Nieprawdą jest, że polska szkoła podstawowa, szczególnie szkoła wiejska, ma zbyt liczne oddziały. Średnia na oddział w Polsce wynosi około 18 uczniów, a w gminach wiejskich jeszcze mniej. Jesteśmy więc w stanie, wcale nie zwiększając ponad zdrowy rozsądek liczby uczniów w klasie, jednak to zrationalizować. Samorządy mogą te szkoły zorganizować znacznie lepiej ekonomicznie. Dalej, gimnazjum i pełna szkoła średnia czy liceum, w jakie się z czasem przekształci, będzie ośrodkiem kulturowym i cywilizacyjnym, szczególnie w gminach wiejskich

Profesor M. Handke odznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, podczas uroczystych obchodów 100-lecia AGH, 19 października 2019 roku

fol. S. Malik

czy w małych miasteczkach, naturalnym centrum, gdzie skupi się gros wydarzeń kulturalnych, sportowych itd. Nie ukrywam, że zmiana ustroju szkolnego jest niezwykle ważnym elementem tej reformy, ale mam nadzieję, iż pokazałem, że wynika ona z merytorycznych i bardzo racjonalnych pobudek. Nie wyczerpałem listy argumentów przemawiających za nowym ustrojem szkolnym. To naprawdę jest najważniejsza reforma, której skutki są długofalowe. Uważam, że reforma systemu oświaty jest w ogóle jedną z najwyższych racji naszego państwa. Dlatego w poczuciu ogromnej odpowiedzialności bardzo proszę Wysoką Izbę o przyjęcie propozycji wyznaczenia daty rozpoczęcia procesu wprowadzania reformy ustroju szkolnego na 1 września 1999 roku”.

W 2000 roku w ministerstwie doszło do pomyłki urzędników w obliczaniu subwencji edukacyjnej dla samorządów. Niedoścawianie kosztów podwyżki dla nauczycieli wynosiło 700 milionów złotych. Minister Handke w poczuciu odpowiedzialności za ten fakt podał się do dymisji. Tego rodzaju zachowanie też wiele mówi o formacie i klasie profesora.

Po zakończeniu działalności ministerialnej powrócił do pracy naukowej w AGH. Po powrocie nie spoczął na laurach. Uznał, że macierzysty wydział zastępuje na swoisty „dar” z jego strony. Podjął, uwierczone sukcesem, starania o nowy budynek dla WIMiC. To, że można dzisiaj prowadzić zajęcia dydaktyczne i badania naukowe, a także konferencje krajowe i międzynarodowe w budynku B-8 jest ogromną zasługą profesora. W latach 2000–2012 ponownie był kierownikiem Katedry Chemii Krzemianów i Związków Wielkocząsteczkowych WIMiC. W 2016 roku przeszedł na emeryturę, ale i wówczas zaznaczał swoją obecność, działając na rzecz wydziału.

W ostatnich latach, mimo iż toczył walkę z dokuczającymi mu chorobami, interesował się wydarzeniami na uczelni i wydziale – nigdy los obu nie był mu obojętny. Uczestniczył w uczelnianych inauguracjach roku akademickiego.

Z perspektywy lat, oceniając swoją działalność, powiedział: „Jako były rektor jestem orędownikiem wzrostu kompetencji rektora, ale tylko w zakresie zarządzania, także w sprawach finansowych. Tylko rektor może wprowadzić racjonalną politykę płacową, motywującą, dobrą i efektywną pracę. Żaden organ kolegiálny nigdy w tej kwestii nie podejmie racjonalnej decyzji”.

Profesor Mirosław Handke opublikował około 150 prac z dziedziny chemii krzemianów i spektroskopii, z których 103 znajduje się na liście Google Scholar i były cytowane około 1200 razy, a wskaźnik Hirscha tych publikacji wyliczono na 20. Podane liczby nie obejmują publikacji o tematyce społeczno-politycznej i edukacyjnej. Był też autorem

dwóch podręczników akademickich i pięciu książek. Wypromował ponad 30 magistrantów oraz ponad 10 doktorów. Wśród jego doktorantów znaleźli się: profesorowie Włodzimierz Mozgawa, Maciej Sitarz i Marek Nocuń oraz dr Witold Jastrzębski. Był członkiem komitetów redakcyjnych i redaktorem czasopism wydawanych przez Elsevier: „Vibrational Spectroscopy” i „Journal of Molecular Structure”. Należał do wielu krajowych i zagranicznych stowarzyszeń naukowych. W 1986 roku zasiadł w Komisji Nauk Ceramicznych PAN, a w 1994 roku w Komisji Chemii PAN. Był też współzałożycielem Małopolskiego Klubu Konserwatywnego.

W uznaniu zasług i dokonań wyróżniony został wieloma medalami i odznaczeniami, między innymi: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, był również honorowym obywatelem Jarosławia. Profesor Mirosław Handke zmarł 22 kwietnia 2021 roku w Krakowie. Pochowany został na cmentarzu Rakowickim. Kwatera LXXXIII, rząd 8, miejsce 2.

Jego portret rektorski namalowany przez Zdzisława Pabisiaka znajduje się w auli głównej AGH.

Źródła do biogramu:

- *Kto jest kim w ceramice: 50 lecie Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki: 1949–1999*. [AGH]. Kraków 1999, s. 130-131, [foto]
- Kwiek J.: „Solidarność” w Akademii Górniczo-Hutniczej w latach 1980–1990. Kraków 2015, s. 16–319
- Mazurkiewicz M.: *Jak zostałem profesorem, czyli pół wieku w AGH*. Kraków 2016, s. 129–283
- Mirosław Handke – Wikipedia, wolna encyklopedia [online] [przeglądany 28.09.2022]. Dostępny w: https://pl.wikipedia.org/wiki/Miros%C5%82aw_Handke
- Mozgawa W.: Profesor Mirosław Handke - Człowiek instytucja. Biuletyn AGH 2021, nr 159-160, s. 34-36, [foto]
- *Non omnis moriar... : groby Rektorów Akademii Górniczej i Akademii Górniczo-Hutniczej*. Z. 4 – 2021. Oprac. H. Sierński. Kraków 2021, s. 185-194, [foto]
- Pożegnanie prof. dr. hab. Mirosława Handkego [online] [przeglądany 10.05.2021]. Dostępny w: <https://www.ceramika.agh.edu.pl/pl/wydarzenia/1382-pozegnanie-prof-dr-hab-miroslaw-handkego>
- Profesor dr hab. Mirosław Handke (ur. 1946) [online] [przeglądany 6.12.2018]. Dostępny w: <https://www.agh.edu.pl/uczelnia/historia-i-tradycja/poczet-rektorow-agh/miroslaw-handke/>
- Tyrański W.: *Kto jest kim w Krakowie*. Kraków 1999, s. 112-113
- *Who is who w Polsce: leksykon biograficzny z okolo 13.750 nowymi wprowadzeniami, z okolo 4.550 zmianami i z okolo 24.800 wymienionymi nazwiskami znanych polskich osobistości, częściowo ze zdjęciami*: [Cz. 1, A-Ma]. Wyd. 3 uzup. Zug 2004, s. 1300
- Wspomnienia Profesorów AGH – prof. dr hab. Mirosław Handke [online] [przeglądany 30.09.2022]. Dostępny w: <https://100lat.agh.edu.pl/wspomnienia-profesorow-agh-prof-dr-hab-miroslaw-handke/>

Dyrektorzy Biblioteki Głównej AGH – część VI

Profesor Andrzej Michał Szewczyk

Dyrektor w latach 1981–1982

Hieronim Sierński
Biblioteka Główna AGH

Andrzej Michał Szewczyk urodził się 8 czerwca 1929 roku w Nowym Sączu. W latach 1948–1952 studiował na Wydziale Elektromechanicznym uzyskując tytuł inżyniera, następnie w związku ze zmianami organizacyjnymi w akademii kontynuował edukację na Wydziale Elektryfikacji Górnictwa i Hutnictwa. Studia ukończył w 1954 roku uzyskując tytuł magistra. Jeszcze jako student – w 1953 roku – rozpoczął pracę asystenta w Zakładzie i Katedrze Maszyn Elektrycznych Wydziału Elektryfikacji Górnictwa i Hutnictwa AGH. W 1962 roku na podstawie pracy „Algebraiczna teoria niesymetrii transformatorów wielofazowych idealnych”, napisanej w Katedrze Maszyn i Pomiarów Elektrycznych Wydziału Elektrotechniki Górniczej i Hutniczej pod kierunkiem profesora Władysława Kołka, uzyskał doktorat. W początkowym okresie swojej działalności naukowej zajmował się metodami projektowania wzmacniaczy magnetycznych, a następnie badaniami nad

teorią obwodów elektrycznych i magnetycznych w maszynach elektrycznych. Wiele prac naukowych z tego okresu było wyróżnianych. Począwszy od 1964 roku rozszerzył swoje zainteresowania na ogólną teorię maszyn elektrycznych. W 1970 roku został przeniesiony do Zakładu Maszyn i Układów Elektromechanicznych Instytutu Automatyki i Elektroniki Przemysłowej tegoż wydziału. W 1973 roku na podstawie rozprawy „Równania podstawowej jednowymiarowej teorii maszyn elektrycznych” uzyskał stopień doktora habilitowanego. W 1975 roku został powołany na stanowisko docenta. W związku z habilitacją i mianowaniem na stanowisko docenta, a więc samodzielnego pracownika nauki, jego działalność naukowa była wielokrotnie poddawana ocenie. Profesor Kazimierz Mamro tak o nim powiedział: „Muszę powiedzieć, że mnie bardzo właśnie jako to zaimponowało, że dr Szewczyk najpierw pracował w maszynach elektrycznych i wynikiem tego

fot. arch. BG AGH

Profesor Andrzej Michał Szewczyk